

UTL

ÚTLENDINGASTOFNUN
DIRECTORATE OF IMMIGRATION

Dómsmálaráðuneyti
B.t. Arnars Haukssonar
Borgartún 26
105 Reykjavík

Kópavogur, 7. mars 2023
Tilv.: 2023020039

Efni: Athugasemdir vegna draga að frumvarpi um breytingar á lögum um útlendinga í samráðsgátt

Útlendingastofnun hefur farið yfir drög að frumvarpi til breytinga á lögum um útlendinga og telur rétt að koma á framfæri eftirfarandi ábendingum:

Almennar athugasemdir

Í frumvarpinu koma ekki fram neinar breytingar á 57. gr. núgildandi laga. Útlendingastofnun hefur sent dómsmálaráðuneyti athugasemdir við 51. og 57. gr. og ítrekar að lagt er til að þær greinar verði endurskoðaðar í heild sinni. Verði það ekki gert nú leggur Útlendingastofnun til eftirfarandi breytingu:

2. mgr. 57. gr. verði felld úr lögunum. Framkvæmd þessa ákvæðis getur reynst bæði flókin og umsækjendum ósanngjörn. Að mati Útlendingastofnunar er 3. mgr. sömu greinar einfaldari regla, bæði fyrir umsækjendur og aðra, en þar segir einungis að sækja skuli um endurnýjun dvalarleyfis innan gildistíma fyrra leyfis.

5. mgr. 57. gr. verði orðuð á þennan veg: Útlendingastofnun getur heimilað útlendingi sem dvalist hefur hér á landi á grundvelli annars konar dvalarleyfis en um getur í 64., 66., 67. eða 68. gr. og sækir um dvalarleyfi á nýjum grundvelli áframhaldandi dvöl þar til endanleg ákvörðun um umsókn liggur fyrir enda sæki útlendingur um nýtt leyfi innan gildistíma fyrra dvalarleyfis og hefur verið í löglegri dvöl a.m.k. síðustu níu mánuði.

Athugasemdir við einstök ákvæði

Í 4. gr. frumvarpsins er vísað til þess að gjald fyrir endurútgáfu dvalarleyfisskírteinis sé sett í reglugerð. Útlendingastofnun vill benda á að nú þegar er ákvæði um gjald fyrir endurútgáfu í 14. gr. laga um aukatekjur ríkissjóðs og veltir fyrir sér hvernig þessi ákvæði muni tala saman.

Í 8. gr er vísað til lengingu á tíma til að leita sér að vinnu eftir háskólanám. Útlendingastofnun leggur til að það verði betur skilgreint hvers konar háskólanám um ræðir þannig það sé skýrt hvort umsækjandi þurfi að hafa klárað fullt grunnnám eða framhaldsnám.

Í a. lið 9. gr. er vísað til þess að dvalarleyfi á grundvelli vistráðningar verði endurnýjanleg einu sinni til eins árs. Útlendingastofnun vísar til fyrri athugasemda um tillögur til breytinga á dvalarleyfi á grundvelli vistráðninga og heimild til endurnýjunar á þeim dvalarleyfum. Þar kom m.a. fram að upp hefur komið grunur um að vistráðnir einstaklingar hafi sætt misnotkun, látnir vinna óeðlilega mikið á heimili

UTL

ÚTLENDINGASTOFNUN
DIRECTORATE OF IMMIGRATION

vistfjölskyldu, mátt þola hótanir og ekki fengið greiðslur. Aðstöðumunur umsækjanda og vistforeldra er einnig það mikill að erfitt er fyrir þann vistráðna að láta vita ef viðkomandi er til dæmis látinn vinna óeðlilega mikið eða utan skilgreinds vinnutíma. Í mörgum tilvikum er því lítið á vistráðningu sem auðveldar leið til að flytja inn annaðhvort ódýrt vinnuafl eða til að afla fjölskyldumeðlimum dvalarleyfis á Íslandi í gegnum aðrar leiðir en VIII. kafla útlendingalaga. Það er mat Útlendingastofnunar að endurnýjun leyfisins sé til þess fallin að auka möguleika á misnotkun enda mun tíminn sem viðkomandi dvelst á landinu lengjast. Verði endurnýjunarheimild að lögum er æskilegt að skilgreina hvaða skilyrði þurfa að vera uppfyllt við endurnýjun, t.d. að hinn vistráðni hafi í raun fengið greitt samkvæmt samningi, auk þess að koma á því eftirliti sem jafnframt er lagt til með frumvarpsdrögunum.

Stofnunin telur að eftirlit með vistráðningum sé til hagsbóta fyrir hinn vistráðna, geti tryggt að aðstæður einstaklingsins séu fullnægjandi og sé einnig til þess fallið að einstaklingar láti vita af óeðlilegum aðstæðum. Að mati stofnunarinnar þyrftu að koma fram í frumvarpi nánari upplýsingar um fyrirhugað eftirlit, t.d. hvaða aðili sé til þess bær að sinna því og hvaða kröfur skuli gera til eftirlitsaðila. Einnig þyrfti að koma skýrt fram hvort heimild til eftirlits er að ræða eða hvort eftirlit með vistráðningum er skylda. Fjármögnun þessa eftirlits þarf jafnframt að vera tryggð því umfang verkefnisins er talsvert en um og yfir 100 leyfi hafa verið veitt á ári síðustu ár.

Auk þessa eftirlits telur stofnunin að auka mætti öryggi hinna vistráðnu með því að skilgreina með ítarlegri hætti hvað teljist til eðlilegra starfa í vistráðningu. T.d. hvað teljist til léttara heimilisstarfa.

F.h. Útlendingastofnunar

Alda Karen Svavarsdóttir